

เรื่องสั้นไทยประเภตมุ่งเสนอแนวคิดระหว่าง พ.ศ. ๒๕๗๕-๒๕๘๔

นางสาว นาธิกา มงคลค่านวมเขตต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๗

ISBN ๙๗๔-๔๖๓-๖๖๗-๓

010197

I15946496

Thai Thematic Short Stories From 1932-1941

Miss Natika Mongkulkumnuanket

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Thai

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

ISBN 974-563-667-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

เรื่องสันไทยประเพณีมุ่งเสนอแนวคิดระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๔๕

โดย

นางสาว นาธิกา มงคลคำนวมเขตต์

ภาควิชา

ภาษาไทย

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อิงอร สุพันธ์วิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สุประดิษฐ์ บุณาค

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุณาค)

คณะกรรมการสอบ

ศักดิ์ศรี แยมันดดา

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี แยมันดดา)

ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต)

ตรีศิลป์ บุญขจร

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตรีศิลป์ บุญขจร)

อิงอร สุพันธ์วิเศษ

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อิงอร สุพันธ์วิเศษ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิดระหว่าง พ.ศ. ๒๕๗๕-๒๕๘๔
 ชื่อนิลิต นางสาว นาธิกา มงคลคำนวนเขตต์
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อิงอร สุพันธ์วิณิช
 ภาควิชา ภาษาไทย
 ปีการศึกษา ๒๕๒๖

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ เรื่องนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์ลักษณะของแนวคิดและกลวิธีการแสดงแนวคิดในเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิดระหว่าง พ.ศ. ๒๕๗๕-๒๕๘๔ เพื่อทราบถึงลักษณะเด่นของแนวคิดต่าง ๆ และกลวิธีการแสดงแนวคิดในเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิดระหว่าง พ.ศ. ๒๕๗๕-๒๕๘๔ นี้

ผลของการวิจัยพบว่า แนวคิดเด่นที่สุดในบรรดาแนวคิดต่าง ๆ ในเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิดในช่วงเวลาดังกล่าวคือ แนวคิดเกี่ยวกับความรัก แนวคิดที่เด่นรองลงมาคือแนวคิดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้หญิง แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตและความเชื่อ ส่วนการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับสังคมและการเมืองมีน้อยมาก

กลวิธีการแสดงแนวคิดในเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิดนั้น นักเขียนใช้วิธีการแสดงแนวคิดโดยผ่านโครงเรื่อง และการแสดงแนวคิดโดยผ่านผู้เขียนโดยตรง หรือการแสดงแนวคิดโดยผ่านตัวละคร กลวิธีการแสดงแนวคิดลักษณะดังกล่าวทำให้การเสนอแนวคิดของเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิด ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๗๕-๒๕๘๔ เป็นไปอย่างเรียบง่าย ตรงไปตรงมา เปิดเผยและแจ่มชัด ผู้อ่านสามารถเข้าใจแนวคิดของเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิดได้ไม่ยากนัก

การศึกษาริวิจัยเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิดเพียงกลุ่มเดียวนี้ไม่อาจแสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นของเรื่องสั้นระหว่าง พ.ศ. ๒๕๗๕-๒๕๘๔ ได้อย่างชัดเจน จึงควรจะมีการศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นไทยกลุ่มอื่น ๆ คือ เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอโครงเรื่อง ตัวละคร และบรรยากาศ และควรจะมีการศึกษาเรื่องสั้นไทยสืบต่อจาก พ.ศ. ๒๕๘๔ ด้วย เพื่อจะได้มองเห็นพัฒนาการของเรื่องสั้นไทยได้อย่างต่อเนื่อง

Thesis Title Thai Thematic Short Stories From 1932-1941
Name Miss Natika Mongkulkumnuanket
Thesis Advisor Assistant Professor Ingorn Supunvanit
Department Thai
Academic Year 1983

ABSTRACT

This thesis aims to study concepts and techniques in Thai thematic short stories from 1932 to 1941 in order to characterize concepts and techniques of expressing them in Thai thematic short stories from 1932 to 1941.

The results of the study show that the most dominant theme in Thai thematic short stories during the time is about love. Ranked next is the theme about woman's status, life and beliefs. The theme concerning social and political affairs is hardly mentioned.

The techniques used in expressing the concepts above are employed through plots, directly through authors or through characters. These techniques bring out the concepts presented in Thai thematic short stories during 1932 to 1941 quite simple, straight forward, fully displayed, leaving the readers with a clear understanding of what the authors wish to present.

Studying only Thai thematic short stories is not capable to make clear the characteristics of Thai short stories during 1932 to 1941. It is therefore proposed that other forms of short stories; for example the plot-centered, the character-centered and the atmosphere-centered be also studied as well as those after the year 1941 in order to see the whole evolution of Thai short stories.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อันดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อิงอร สุพันธ์วิช อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ให้ความรู้ความเข้าใจและคำแนะนำที่สูงค่าตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องวารสารและหนังสือพิมพ์ และ เจ้าหน้าที่ห้องไมโครฟิล์มของ หอสมุดแห่งชาติ ที่อำนวยความสะดวกและความช่วยเหลืออย่างดีในการสำรวจและคัดสำเนา เอกสารต่าง ๆ สำหรับการวิจัยครั้งนี้

ด้วยความรัก และความอาทรจากคุณแม่ คุณปู่ คุณย่า คุณยาย พี่และน้อง ทำให้ผู้วิจัยมี มานะทำงานชิ้นนี้จนสำเร็จลุล่วงลงได้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
๑. บทนำ	๑
๒. เรื่องสั้นไทยระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔	๔
ก. ความหมายและกลวิธีการแต่ง เรื่องสั้น	๔
๑. ความหมายของ เรื่องสั้น	๔
ก) เรื่องสั้นกับนิทาน	๔
ข) เรื่องสั้นกับนวนิยาย	๕
๒. กลวิธีการแต่ง เรื่องสั้น	๖
ข. เรื่องสั้นไทยระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔	๑๑
๑. ความเป็นมาของเรื่องสั้นไทยก่อน พ.ศ. ๒๔๗๕	๑๑
๒. สภาพทั่วไปของการเสนอเรื่องสั้นไทยระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔	๑๔
ก) แหล่งพิมพ์	๑๔
ข) นักเขียนเรื่องสั้นไทย	๑๕
ค) ความแพร่หลายของเรื่องสั้นไทย	๒๗
๓. ลักษณะของเรื่องสั้นไทยระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔	๒๘
ก) เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิด	๓๑
ข) เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอโครงเรื่อง	๓๒
ค) เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอตัวละคร	๓๒
ง) เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอบรรยากาศ	๓๓

บทที่

หน้า

<p>๓. แนวคิดต่าง ๆ ในเรื่องสันไทยประ เภทมุ่ง เสนอแนวคิดระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๔-๒๔๘๔</p>	๓๖
<p> ก. ความหมายและบทบาทของแนวคิดในเรื่องสันไทยประ เภทมุ่ง เสนอแนวคิด</p>	๓๖
<p> ข. ลักษณะของแนวคิดในเรื่องสันไทยประ เภทมุ่ง เสนอแนวคิดระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๔-๒๔๘๔</p>	๓๗
<p> ๑. แนวคิดเกี่ยวกับความรัก</p>	๓๗
ก) ความรักที่แท้จริง	๓๗
ข) ความรักเป็น เกมชนิดหนึ่ง	๓๘
ค) ความรักมีความสำคัญมากหรือน้อยกว่าสิ่งอื่น ๆ ...	๔๑
๑) ความรักมีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด	๔๑
๒) ความรักมีความสำคัญมากหรือน้อยกว่าประ เภท คลุมถุงชน	๔๔
๓) ความรักมีความสำคัญมากหรือน้อยกว่า เงินตรา	๔๘
๔) ความรักมีความสำคัญมากหรือน้อยกว่าค่านิยม เรื่อง เชื้อชาติ	๔๙
๕) ความรักมีความสำคัญมากหรือน้อยกว่าค่านิยม เรื่องชนชั้น	๕๑
๖) ความรักมีความสำคัญมากหรือน้อยกว่าหน้าที่และ ศีลธรรม	๕๒
๒. แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง	๕๔
ก) ผู้หญิงกับพรหมจรรย์	๕๔
ข) ผู้หญิงกับความเป็นตัวของตัวเอง	๕๗
ค) ผู้หญิงกับการมีคุณค่าในตัวเอง	๕๘

บทที่

หน้า

๓.	แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว	๕๘
ก)	การเลือกคู่ครอง	๕๘
ข)	การแต่งงานใหม่	๕๘
ค)	บทบาทและหน้าที่ของภรรยาต่อครอบครัว	๖๐
ง)	ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว	๖๐
๑)	ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา	๖๐
๒)	ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก	๖๑
๔.	แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตและความเชื่อในสังคม	๖๓
ก)	ชีวิตกับโชคเคราะห์และกรรม	๖๓
ข)	ชีวิตกับหลักการ "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว"	๖๔
ค)	ชีวิตกับหลักการ "ความสันโดษ"	๖๔
ง)	ธรรมชาติของมนุษย์	๖๔
จ)	ค่านิยม เรื่องอาชีพ	๖๖
๕.	แนวคิดเกี่ยวกับสังคมและการเมือง	๖๗
ก)	แนวคิดเกี่ยวกับสังคม	๖๗
๑)	แนวคิดเกี่ยวกับสังคมสมัยใหม่	๖๗
๒)	แนวคิดเกี่ยวกับความทุกข์ยากในสังคมเมืองและ ชนบท	๖๘
ข)	แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง	๖๘
๕.	กลวิธีแสดงแนวคิดในเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิดระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔	๗๓
ก.	การแสดงแนวคิดโดยผ่านโครงเรื่อง	๗๓
๑.	สถานการณ์ในโครงเรื่องเป็นสื่อกลางนำแนวคิดไปสู่ผู้อ่าน	๗๔
๒.	การลำดับเหตุการณ์ในโครงเรื่องเพื่ออ่านวยต่อการแสดง แนวคิด	๘๕
ก)	ตอนต้นเรื่อง	๘๕

บทที่

หน้า

ข) ตอนดำเนินเรื่อง	๘๘
ค) ตอนจบเรื่อง	๘๘
๓. การเสนอเหตุการณ์ในโครงเรื่องช่วยแสดงแนวคิด ..	๘๖
ก) การเสนอเหตุการณ์ที่มีเอกภาพ	๘๗
ข) การเสนอเหตุการณ์ที่มีความเป็นไปได้	๑๐๐
ข. การแสดงแนวคิดในระหว่างการดำเนินเรื่อง	๑๐๕
๑. การแสดงแนวคิดโดยผ่านผู้เขียนโดยตรง	๑๐๕
ก) กลวิธีการเล่าเรื่อง	๑๐๖
ข) ลักษณะของการแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนเข้ามา โดยตรง	๑๑๑
๑) การแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนเข้ามาโดยตรง ในตอนต้นเรื่อง	๑๑๑
๒) การแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนเข้ามาโดยตรง ในตอนดำเนินเรื่อง	๑๑๓
๓) การแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนเข้ามาโดยตรง ในตอนท้ายเรื่อง	๑๒๓
๒. การแสดงแนวคิดโดยผ่านตัวละคร	๑๒๔
ก) การแสดงแนวคิดโดยผ่านตัวละครซึ่งเกิดจากการ เล่าเรื่องของผู้เล่าบุรุษที่หนึ่ง	๑๓๑
๑) กลวิธีการเล่าเรื่อง	๑๓๑
๒) ลักษณะของการแสดงแนวคิดโดยผ่านตัวละคร ซึ่งเป็นผู้เล่าบุรุษที่หนึ่ง	๑๓๔
(ก) โดยการบรรยาย	๑๓๔
(ข) โดยบทสนทนา	๑๓๗
(ค) โดยการเสนอเหตุการณ์ชุดหนึ่ง	๑๔๔
ข) การแสดงแนวคิดโดยผ่านตัวละครซึ่งเกิดจากการ เล่าเรื่องของผู้เล่าบุรุษที่สามประเภทที่มีขอบเขตจำกัด	๑๕๑

บทที่

หน้า

๑) กลวิธีการเล่าเรื่อง	๑๕๑
๒) ลักษณะของการแสดงแนวคิดโดยผ่านตัวละคร ของผู้นำบุรุษที่สภมประเภทที่มีขอบเขตจำกัด	๑๕๒
(ก) โดยบทสนทนา	๑๕๒
(ข) โดยจดหมาย	๑๕๗
(ค) โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตัวละคร	๑๕๘
(๑) โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยตรงของตัวละคร	๑๕๘
(๒) โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ ทางอ้อมของตัวละคร	๑๗๑
๔. สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๑๘๐
บรรณานุกรม	๑๘๓
ประวัติผู้เขียน	๒๑๗

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย